

ส่องสัญญาณการฟื้นตัว “เศรษฐกิจจีน”

ส่องสัญญาณการฟื้นตัว “เศรษฐกิจจีน” หลังโควิด 19

Highlights

- เศรษฐกิจจีนถูกจับตามองในฐานะ “มาตรวัดเศรษฐกิจโลก” โดยเฉพาะหลังช่วง Covid-19
- ไตรมาสที่ 2/20ที่ผ่านมาจีนเป็นเพียงไม่กี่ประเทศในโลกที่มีอัตราการเติบโต GDP เป็นบวก
- นักวิชาการสายงานวิจัย พัฒนาและนวัตกรรม มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ เผย จีนเป็นตลาดที่มีการเติบโตและขยายตัวอย่างต่อเนื่อง เนื่องจาก เศรษฐกิจภายใน นโยบาย MIC 2025 นโยบายการค้าระหว่างประเทศ และการลงทุนในต่างประเทศ ส่งผลให้จีนฟื้นตัวอย่างรวดเร็ว
- เศรษฐกิจไทยอัตราการเติบโต -12.2 อาจใช้เวลานานในการฟื้นตัวจากปัญหาเชิงโครงสร้าง

สายงานวิจัย พัฒนา และนวัตกรรม (RDI) มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ 18 สิงหาคม 2563

แฟ้มภาพ จากสำนักข่าว ซินหัว

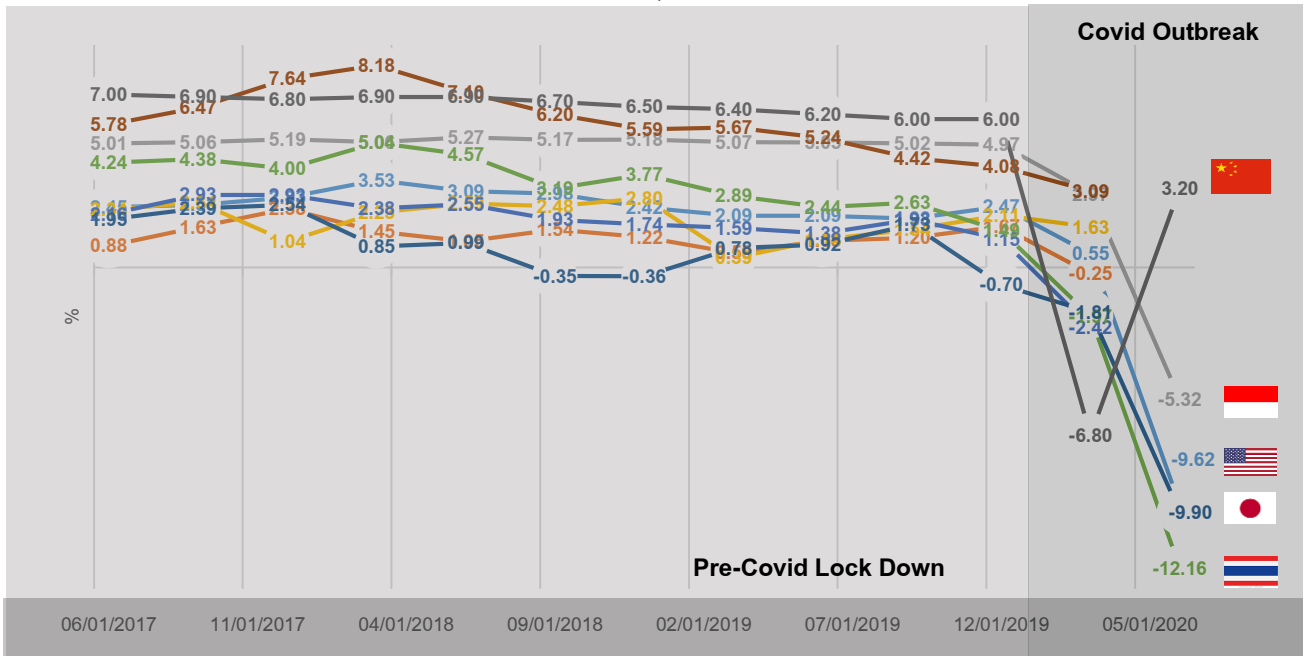

ส่องสัญญาณฟื้นตัว “เศรษฐกิจจีน”

เศรษฐกิจจีนถูกจับตามองในฐานะ “มาตรวัดเศรษฐกิจโลก” ช่วงหลัง Covid-19 (CNBC, 2020)¹ โดยไตรมาสที่ 2/20 ที่ผ่านมา จีนเป็นเพียงหนึ่งในไม่กี่ประเทศในโลกที่มีอัตราการเติบโต GDP เป็นบวก (+3.20 YoY: Q2/20) และมีลักษณะการฟื้นตัวแบบ V-Shape หรือมีการฟื้นตัวอย่างรวดเร็ว ขณะที่ประเทศยักษ์ใหญ่ซึ่งเป็นกำลังซื้อหลักของโลกต่างติดลบและยังไม่พบสัญญาณการฟื้นตัว ไม่ว่าจะเป็น สหรัฐอเมริกา (-9.62 YoY: Q2/20) ญี่ปุ่น (-9.90 YoY: Q2/20) บราซิล (-0.25 YoY: Q1/20) สหภาพยุโรป (-2.42 YoY: Q1/20) หรือ อินโดนีเซีย (-5.23 YoY)

¹ CNBC. AUG 9 2020. China's factory deflation slows in July as recovery gains strength. Retrieved from <https://www.cnbc.com/2020/08/10/chinas-factory-deflation-slows-in-july-as-recovery-gains-strength>

REAL GDP OF SELECTED COUNTRIES: YOY: QUARTERLY

นักเศรษฐศาสตร์หลายสำนักออกมาให้สาเหตุการฟื้นตัวของเศรษฐกิจจีนไว้หลายประการ อาทิเช่น ภาคการผลิตของจีนมีการขยายตัวอย่างแข็งแกร่ง ดัชนีราคาผู้ผลิต (Producer Price Index) ลดลง สนับสนุนการฟื้นตัวภาคการผลิต และดัชนีราคาผู้บริโภค (Consumer Price Index) มีสัญญาณกลับมาเติบโต รวมถึงการที่จีนมีห่วงโซ่มูลค่าการผลิตที่เข้มแข็ง มีการจ้างงานแรงงานเป็นจำนวนมาก และจีนเองก็เป็นประเทศที่มีเวลาในการฟื้นตัวมากกว่าประเทศอื่นๆ (CNBC, 2020)

นอกจากนี้ นักเศรษฐศาสตร์ชาวสวิตเซอร์แลนด์ รูดอล์ฟ มินซ์² มองว่าจีนมีบทบาทเป็น “หัวรถจักร” นำพาเศรษฐกิจโลกฟื้นตัวหลังมรสุม Covid เนื่องจากสาเหตุ 3 ประการ ได้แก่ 1) จีนเป็นตลาดที่มีการเติบโตและขยายตัวอย่างต่อเนื่อง ทั้งในด้านของขนาดและเทคโนโลยีการผลิต ที่จีนมุ่งมั่นพัฒนาอย่างต่อเนื่อง 2) นโยบายการเปิดประเทศและการเชื่อมโยงเศรษฐกิจกับเศรษฐกิจโลก โดยที่ผ่านมามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการสร้างสภาพแวดล้อมทางธุรกิจที่อิงกับตลาด ตั้งอยู่บนฐานทางกฎหมาย มีความเป็นสากล และคัดค้านแนวคิดฟังกาตตนเอง (Reverse Globalization) โดยนโยบายดังกล่าวได้มุ่งเน้นการเผชิญหน้ากับการแข่งขันและไม่ยอมแพ้ต่อความยากลำบากจากวิกฤตการระบาดของโควิด 19 และ 3) การเปิดเสรีทางการทูตเชิงพาณิชย์ของจีนกับประเทศต่างๆ รวมถึงสวิตเซอร์แลนด์ ที่มีมาตั้งแต่ปี 2010 เป็นต้นมา ทำให้จีนก้าวขึ้นมาเป็นคู่ค้ารายใหญ่ของบรรดาคู่ค้าทั่วโลก

เมื่อพิจารณาการเติบโตผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศที่แท้จริง (Real GDP) พบว่าไตรมาสล่าสุด หรือไตรมาส 2/2020 จีนมีอัตราการเติบโตกลับมาเป็น +3.20 ฟื้นตัวจากไตรมาส 1/20 (-6.80) สายงานวิจัย พัฒนา และนวัตกรรม (RDI) มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตยส์ นำโดย **ดร.ภูมิพัฒน์ พงศ์พฤติกุล** ผู้เชี่ยวชาญพิเศษ สายงานวิจัยและพัฒนา ให้เหตุผลว่าการที่เศรษฐกิจจีนฟื้นตัวได้อย่างรวดเร็วเปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ ได้แก่ ประการแรก เป็นผลจากเทคโนโลยีจีน ไม่ว่าจะเป็น 5G เทคโนโลยี AI หรือเทคโนโลยีด้านการขนส่งโลจิสติกส์ ที่ถูกนำมาใช้ในช่วงโควิดที่ผ่านมา ทำให้กลไกตลาดและการขนส่งสินค้ายังดำเนินต่อไปได้อย่างไม่

² หัวหน้านักเศรษฐศาสตร์แห่งอีโคโนมิสวิตเซอร์ (Economiesuisse) สหพันธ์ธุรกิจแห่งชาตีสวิตเซอร์แลนด์ อ้างอิงข้อมูลจาก www.xinhua.com/silkroad

สะดวก ประการที่สอง นโยบาย **Made In China 2025 (MIC 2025)** ที่จีนวางแผนไว้แล้วว่าอุตสาหกรรมเป้าหมายแห่งอนาคต 10 อุตสาหกรรม³ ต้องผลิตในประเทศจีน ดังนั้นการแพร่ระบาดของโควิดไม่น่าจะหยุดความตั้งใจของนโยบายนี้ได้

ที่มา: National Bureau of Statistics, China รวบรวมโดย CEIC

ประการที่สาม การลงทุนในการวิจัยและพัฒนา (R&D) ที่คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 2.1 ของ GDP ซึ่งมีมูลค่าสูง โดยการวิจัยและพัฒนาของจีนจะให้ความสำคัญกับทิศทางการพัฒนาประเทศ ไม่ว่าจะเป็นด้านเทคโนโลยี อุตสาหกรรมหุ่นยนต์ หรือนวัตกรรมทางการแพทย์และการป้องกันโรคระบาด ที่มีส่วนสำคัญที่ทำให้จีนฟื้นตัวอย่างรวดเร็ว และประการสุดท้าย เป็นเรื่องของความร่วมมือระหว่างภาคประชาสังคมที่มีต่อมาตรการการป้องกันการแพร่ระบาดของโควิดในช่วงที่ผ่านมา ทำให้จีนสามารถควบคุมการแพร่ระบาดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขณะเดียวกัน จากการสัมภาษณ์ ผศ.ดร. ธิวัชรินทร์ พิมลศรี ผู้อำนวยการฝ่ายบริหารโครงการวิจัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ ให้เหตุผลว่าจีนฟื้นตัวอย่างรวดเร็วเนื่องจากสาเหตุ 3 ประการ ได้แก่ 1) การรักษาดุลการค้ากับต่างประเทศ ผ่านการทำข้อตกลงทางการค้า (Preferential Trade Agreement) และการส่งเสริมการส่งออกโดยรัฐบาล 2) การดำเนินธุรกิจภายในประเทศที่ยังเปิดให้บริการและขยายฐานลูกค้าไปยังต่างประเทศ และ 3) มาตรการควบคุมการแพร่ระบาดของโควิดที่ผ่านมาที่ดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้จีนฟื้นตัวอย่างรวดเร็ว

³ อุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ, เครื่องจักรกลการผลิตที่ควบคุมด้วยระบบ Numerical Control (NC) และหุ่นยนต์, การผลิตอุปกรณ์อากาศยานและอวกาศ, การผลิตเครื่องมือด้านวิศวกรรมทางทะเลและเรือที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง, การผลิตอุปกรณ์ขนส่งทางรถไฟที่ทันสมัย, ยานยนต์ประหยัดพลังงานและยานยนต์พลังงานใหม่, การผลิตอุปกรณ์ด้านพลังงานไฟฟ้า, การผลิตเครื่องจักรและเครื่องมือทางการเกษตร, การผลิตวัสดุชนิดใหม่, การผลิตยาชีวภาพและอุปกรณ์การแพทย์ประสิทธิภาพสูง

Dr. Wang Daoming ผู้เชี่ยวชาญสายงานวิจัยและพัฒนาไทย-จีน อดีตคณบดีวิทยาลัยนานาชาติจีน มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ เผยว่าจีนฟื้นตัวได้ไวเนื่องจากการผ่อนคลายการนโยบาย Lock down ที่รวดเร็ว รวมถึงการอนุญาตให้ยังคงการค้าระหว่างประเทศผ่านทางทะเลและทางอากาศ ไม่ให้หยุดชะงัก ทำให้ตัวขับเคลื่อนเศรษฐกิจหลักยังคงเดินหน้าต่อไปได้ ประเทศจีนมีแนวโน้มฟื้นตัวจากช่วงการ lock down เนื่องจากการระบาดของ COVID-19 โดยมีอัตราการเติบโตของ GDP เป็น 3.20% มีสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากอุตสาหกรรมด้านเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy) โดยเฉพาะธุรกิจออนไลน์ จากสถิติของการรายงานการพัฒนาอินเทอร์เน็ตของจีนประจำปี 2019 เศรษฐกิจดิจิทัลของจีนเมื่อปี ค.ศ. 2018 มีขนาดมูลค่า 450,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งคิดเป็น 34.8% ของ GDP ในปีนั้น ได้ชื่อว่าเป็นเครื่องยนต์พัฒนาเศรษฐกิจใหม่ของประเทศจีน ธุรกิจออนไลน์เป็นส่วนสำคัญของเศรษฐกิจดิจิทัล และได้รับความนิยมทั่วไปในการทำธุรกิจสินค้าอุปโภคบริโภค ประชาชนจีนมีความคุ้นเคยกับการใช้จ่ายซื้อของต่าง ๆ ผ่านทางธุรกิจออนไลน์ ดังนั้น ในช่วงเวลาการ lock down ถึงแม้ว่าธุรกิจทั่วไปไม่สามารถเปิดทำการได้ แต่ธุรกิจออนไลน์กลับได้รับการเติบโต เช่น บริษัท Tencent ซึ่งเป็นผู้ทำธุรกิจบนอินเทอร์เน็ตที่ครอบคลุมหลายด้านในจีน มีกำไรสุทธิเพิ่มขึ้นเป็น 6% ในไตรมาสแรกของปี ค.ศ. 2020 เมื่อเทียบกับปีที่แล้ว เนื่องจากชาวจีนที่จำเป็นต้องอยู่บ้านเข้าใช้บริการต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น และจากตัวเลขของสำนักงานสถิติแห่งชาติจีนเปิดเผยว่า ในช่วง 6 เดือนแรกของปี ค.ศ. 2020 สินค้าที่ขายปลีกในอินเทอร์เน็ตมียอดขายเพิ่มเป็น 14.30% เมื่อเทียบกับปีที่แล้ว มีมูลค่าคิดเป็น 25.20% ของยอดขายปลีกสินค้าอุปโภคบริโภค ซึ่งเพิ่ม 5.6% เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีที่แล้ว ดังนั้น การที่ประเทศจีนสามารถฟื้นตัวจากการระบาดของ COVID-19 มีสาเหตุมาจากหลายด้าน แต่การที่จีนให้ความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล มีการลงทุนจากภาครัฐและภาคเอกชน และรัฐบาลมีนโยบายสนับสนุนมาเป็นเวลา 10 กว่าปีนั้น จึงได้รับผลตอบแทนเมื่อเกิดสถานการณ์ที่เป็นวิกฤต

ด้าน อ.วราวุฒิ เรือนคำ นักเศรษฐศาสตร์ สำนักงานเศรษฐกิจชายแดนและโลจิสติกส์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง ชี้สาเหตุที่จีนได้รับผลกระทบน้อยเป็นผลเนื่องมาจาก 1) โครงสร้างเศรษฐกิจภายในของจีนที่เข้มแข็ง โดยจีนมีภาคอุตสาหกรรมที่แข็งแกร่งผ่านกระบวนการพัฒนาอุตสาหกรรมที่มีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็นอุตสาหกรรมทดแทนการนำเข้า (Import Substitution Industrialization) อุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก (Export-oriented Industrialization) และอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสูง (High-Tech

Industrialization) ที่จำเป็นต่อการพัฒนาเป็นของตัวเองโดยไม่ต้องพึ่งพาการนำเข้าจากต่างประเทศ 2) การพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-Commerce) ที่เติบโตต่อเนื่องโดยเฉพาะในช่วงที่มีการประกาศ Lockdown อีกทั้งจีนมีฐานกำลังซื้อภายในประเทศ (Domestic Demand) ที่เข้มแข็ง และ 3) จีนมีสัมพันธไมตรีทางการค้าและธุรกิจกับภูมิภาคต่างๆ ทั่วโลก ส่งผลให้ระยะที่ผ่านมาได้มีการลงทุนทางตรงในต่างประเทศ (OFDI) ค่อนข้างมาก ไม่ว่าจะเป็นในสหรัฐอเมริกา แอฟริกา เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ดังนั้นทั้ง 3 ปัจจัยข้างต้นเป็นอีกตัวขับเคลื่อนทำให้เศรษฐกิจจีนฟื้นตัวได้อย่างรวดเร็ว

ในส่วนของประเทศไทย ไตรมาสที่ผ่านมา มีอัตราการเติบโตติดลบ (-12.2) สาเหตุหลักมาจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด ที่ทำให้ประเทศต้องประกาศมาตรการ Lock Down ส่งผลให้ภาคธุรกิจปิดตัว ภาคการท่องเที่ยวขาดอุปสงค์จากต่างประเทศ รวมถึงการชะลอตัวของการค้าระหว่างประเทศ RDI มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์คาดการณ์เศรษฐกิจไทยอาจช้าเวลายาวนานกว่าปกติ ในการฟื้นตัวให้กลับมาอยู่ในดุลยภาพเดิม เนื่องจากวิกฤตโควิดส่งผลให้รายได้ของคนทั่วโลกลดลงอย่างมีนัยสำคัญ และไม่สามารถคาดการณ์ได้ว่าโควิดจะจบลงเมื่อไหร่ ตราบใดที่วัคซีนป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาฯ ยังเข้ามาไม่ถึงประเทศกำลังพัฒนาและประเทศไทย ...

ดร.ภูมิพัฒน์ พงศ์พฤตกุล
ผู้เชี่ยวชาญพิเศษ
สายงานวิจัย และพัฒนา
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

Dr. Wang Daoming
ผู้เชี่ยวชาญสายงานวิจัย
และพัฒนา ไทย-จีน
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ผศ.ดร. ธิริรัตน์ ทิมลศรี
ผู้อำนวยการฝ่ายบริหาร
โครงการวิจัย
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

อ.วราวุฒิ เรือนคำ
นักเศรษฐศาสตร์ สำนักงานเศรษฐกิจ
ชายแดนและโลจิสติกส์
มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง